

Nr. 09 | September 2009 |

31ste jaargang

verschijnt niet in augustus

P 408.654

Inhoud

Schriftwerk - Aankondiging

- Sereniteit of het verborgene in de openbaring blz. 3

In het vizier : Geloofsopvoeding

- Geloofsopvoeding thuis - hoe maak je een begin blz. 4
Geloofsopvoeding van kinderen binnen de kerk en binnen het onderwijs blz. 6
Het PEGO in de praktijk blz. 7
Kan de school helpen bij de opvoeding blz. 8

Synodale raad / Woord van de voorzitter

- Graag uw aandacht voor blz. 10
Over water en de oecumenische zee blz. 10

Uit de coördinaties

- Dialoog Christendom-Islam blz. 11
Studiefonds : Ik help een kind blz. 12

Uit de gemeenten

- Afscheid van drie predikanten blz. 13

Faculteit

- Nieuwe bestaansvoorwaarden blz. 14

Aankondigingen

- Calvijn en de Reformatie in Limburg blz. 15
Vlaamse Vredeweek blz. 15
Vlaamse Diaconale Dag blz. 15
Oikocredit blz. 19

Huis van het Protestantisme

- Overzicht van de verschillende diensten blz. 17

Van hier en daar

- 400 jaar Baptisme blz. 20
Behouden of vernieuwen ? blz. 22

Protestantse Omroep

- Programma-informatie september blz. 24

Uit de redactie

Ik word altijd weemoedig van een 'laatste keer'. Zo ook nu wanneer ik voor de laatste keer dit redactioneelje schrijf. Het was dan ook altijd tof om samen met de andere redactieleden te

werken aan het meest gelezen maandblad van de VPKB, Kerkmozaïek. Maar goed, genoeg weemoed, een nieuw werkjaar begint, met nieuwe opdrachten en nieuwe uitdagingen. En een mens kan nou eenmaal ook niet alles.

In dit septembernummer hebben we extra aandacht willen schenken aan de geloofsopvoeding van onze kinderen. Dat gebeurt op tal van plaatsen, thuis, in de kerk, maar ook op school. We laten hierover enkele kenners aan het woord.

Ds. J. Temmerman neemt het thema mee in zijn Schriftwerk, **dr. D. Würsten** schrijft erover in zijn hoedanigheid van inspecteur van het godsdienstonderwijs, **dhr. F. Rooze** als gewezen PEGO-inspecteur, **mevr. K. Versele** als lerares protestantse godsdienst én als leidster van de zondagschool, **ds. K. Depoortere** schrijft dan weer in haar hoedanigheid van moeder.

De kinderen gaan weer naar school, de kerk hervat na het zomerverlof ook weer al haar activiteiten. Terwijl de synodale raad werkt aan de synodedocumenten, starten in de plaatselijke gemeenten de wekelijkse of maandelijks activiteiten weer op. Gespreksgroepen, bijbelstudies, vrouwenclubs en catechisatie en natuurlijk vergaderingen bij de vleet. In deze Kerkmozaïek vindt u informatie voor het inrichten van uw kerkelijk vormingswerk. Er is onder andere cursusaanbod van de werkgroep christendom-islam en alvast de aankondiging van de Vlaamse Diaconale Dag. En ook de Protestantse Faculteit opent haar deuren voor een nieuw studiejaar.

Sommige mensen maken in september een nieuwe start, hebben nieuwe verantwoordelijkheden op nieuwe plaatsen. De redactie vroeg aan ds. F.J. Daane, die België verlaat, wat hij meeneemt aan goede herinneringen uit ons land; het werd een bemoediging voor ons die hier blijven. Allen die België verlaten wensen wij natuurlijk alle goeds.

De laatste redactievergadering die ik bijwoonde vond plaats in het *Huis van het Protestantisme* in de Brogniezstraat. Een prachtig huis! Nog een reden waarom het jammer is dat ik met het redactiewerk voor de Kerkmozaïek ga stoppen...

Namens de redactie,
ds. Judith VAN VOOREN.

Sereniteit of het verborgene in de openbaring

Wat verborgen is, behoort de Heer, onze God toe; wat openbaar is, komt ons toe. (Deut. 29:28)

Het thema van deze Kerkmozaïek is geloofsopvoeding. Spreken over geloof is in deze tijd geen sinecure, laat staan kinderen vertellen over de schepping in zes dagen of Jezus' opstanding uit de doden. De Bijbelse verkondiging wordt dan ook niet zelden met veel omhaal van woorden ingekleed wat vaak neerkomt op 'het is niet letterlijk bedoeld' of 'je moet het juist wel letterlijk aannemen'.

Bovenstaand vers overdenken kan soelaas brengen. De schrijver van Deuteronomium maakt een onderscheid tussen 'het verborgene' en wat 'openbaar' is. Het geopenbaarde is in de context van het Oude Testament de Wet. Geloofsopvoeding leert het belang van de Wet ten einde deze te volbrengen, dagelijks; nog anders: je hart op Gods Woord richten, 's morgens, 's avonds en in alles wat je doet tijdens de dag.

In de profetische literatuur, het Evangelie en de brieven van Paulus komt duidelijk aan bod dat het volbrengen van de Wet zonder geloof in de belofte een lege doos is. De belofte, die voorheen verborgen was als de geest van de Wet, werd in Jezus geopenbaard. Paulus heeft het in dat verband over de vernieuwing van de schepping die in Christus is begonnen en waaraan je door het geloof deel hebt.

Het zwaartepunt van de interpretatie van bovenstaand vers verschuift in het licht van het Evangelie van God naar ons. In het kader van de geloofsopvoeding komt het accent bij diegene die onderricht geeft te liggen. Dit betekent dat geestelijke overdracht niets van doen heeft met de mate waarin het kind de Bijbel kent, begrijpt of inhoudelijk aanneemt, maar geschiedt door het woordeloze in de relatie (de ervaring) tussen kind en leraar/ouder.

Het lijkt mij evident dat een leerkracht, hoezeer hij of zij correct weergeeft wat in de Bijbel staat maar zelf geen ernst van de beleving maakt, compleet het doel mist. Zo iemand maakt de Bijbel ongeloofwaardig. En het kind voelt dat!

Het verborgene ligt bijgevolg in onszelf besloten, in onze binnenkamer, hoe je daar met God omgaat. God luistert naar en spreekt de taal van de ziel. Geloofsopvoeding is mensen deze mogelijkheid aanreiken, de grammatica en woordenschat van het verborgene aanleren. Kennis inzake geloof is samen zoeken naar wat liefde weet. Dit is het allerhoogste en tegelijk meest serene (*serenus* betekent 'wat uit de hemel is, helder, kalm').

Je kan niet alles zeggen en al zeker niet in geloofscontext. Wees voorzichtig met grote babbelaars. Weet boven alles dat het meest essentiële woordeloos wordt overgebracht, in de sereniteit van de omgang met de A/ander.

ds. Johan TEMMERMAN, predikant te Gent-Centrum

Opening van het "Huis voor het protestantisme"

30 en 31 oktober 2009

De officiële opening van het *Huis voor het protestantisme*, Brogniezstraat 44-46 is gepland op vrijdag 30 en zaterdag 31 oktober 2009. Op vrijdag 30 oktober van 15 tot 17 uur verwachten we de 'officiële' gasten van binnen en buiten: pers, publieke autoriteiten, voorzitters en secretarissen van de districten, leden van de synodale raad, afgevaardigden van de zusterkerken, enz....

Op zaterdag 31 oktober van 15 tot 16.30 uur is er een Open-deur-dag met een *officiële* opening voor alle belangstellende leden van de VPKB, predikanten, oud-predikanten, kerkenraden, bijzondere opdrachten enz.... Opdat we ongeveer een idee zouden hebben van het aantal personen, dat op bezoek wil komen, kunt u zich opgeven op volgend adres : uniprobelskynet.be

Ter gelegenheid van deze bijzondere feestelijke opening zullen aanwezigen ook de gelegenheid krijgen een unieke Calvijnpostzegel, mét eerste dagstempel te kopen. In het oktobernummer van Kerkmozaïek leest u hierover méér.

Geloofsopvoeding thuis – hoe maak je een begin?

Kleine kinderen voeden je op in je geloof

Geloofsopvoeding thuis. Het zou de eenvoudigste manier van geloofsopvoeding moeten zijn: ongedwongen en helemaal aangepast aan je gezin. Maar misschien maakt juist dát het zo moeilijk. In onze maatschappij kun je bijna niet meer “ongedwongen” over geloof spreken en “aangepast aan je gezin”, dat wil zeggen dat je maar moet hopen op veel eigen inspiratie.

Alle begin is moeilijk, maar kleine kinderen in een gezin zijn een gegeven om dankbaar mee om te springen. Voor het eten bidden mijn zoontjes (vijf en drie jaar) altijd voor: *“Dank u wel, Heer, voor het eten, dank voor alles uit uw hand. Amen.”* Ik heb het hen in een verlangen naar een christelijk gezin eens aangeleerd en terwijl mama nog druk één en ander bijhaalt, wat nog niet op tafel staat, krijgt ze dikwijls te horen: “Ben je niet nóg iets vergeten? Ons gebedje!” Ze vroegen waarom we aan tafel “een gebedje doen”. Zonder mij ergens van bewust te zijn, legde ik uit dat de aardappeltjes niet door de mens worden gemaakt. God had ze aan de mens gegeven, net zoals de kip die in ons bord lag en de boontjes. En ik vertelde verder hoe de bomen in het bos en de vogels in de lucht en de vissen in de zee niet door de mensen werden gemaakt, maar aan ons werden gegeven. Mijn kinderen gingen verder over hoe God de orang-oetan had gemaakt en de dinosaurus en ondertussen begon ikzelf te beseffen hoeveel ons als mens is gegeven en toevertrouwd. Sedert dat moment krijg ik geen hap meer door mijn keel, als ik er niet voor heb gedankt.

Daarom zijn kleine kinderen een dankbaar gegeven; ze voeden je op in je geloof.

Ouders moeten meer dan oppervlakkig geloven

Er zijn natuurlijk ook kinderen die veel te weinig eten hebben of elke dag dezelfde vieze rijst voorgeschoteld krijgen. En moet je 's avonds danken voor de dag, als je gepest werd op school? De volgende fase heeft zijn nieuwe uitdagingen. Hier moeten ouders al wat steviger

in hun schoenen gaan staan. Veel mensen doen er tachtig jaar over om te beseffen dat echt elke dag van het leven de moeite is om voor te danken, maar van een dertigjarige mama of papa wordt verwacht dat hij of zij dat kan formuleren, om zijn kinderen bij het geloof te houden. Hier zit een reuzentaak voor onze kerk: geloofsopvoeding in het gezin impliceert dat ouders meer dan oppervlakkig geloven en boven de traditie en de oude teksten uit, het geloof kunnen vertalen naar het dagelijks leven. Persoonlijk ben ik van mening dat het van levensbelang is voor de kerk, dat ouders elkaar kunnen ontmoeten rond dit soort vragen, samen met iemand die een sterk doorleefd geloof bezit. Daar wordt iedereen rijker van!

Daarnaast is er op het internet ontzettend veel materiaal dat oudere kinderen en jongeren kan aanspreken. Van de digitale dominee had u wellicht al gehoord, maar kent u ook de metalbijbel? U kunt naar een interview met God en een test voor atheïsme. Er is voor elk wat wils.

Zelf was ik als tiener altijd op zoek naar geheimen. Stel je voor dat ik op mijn rommelzolder een pagina uit een hele oude bijbel had gevonden, waarin stond dat twee stenen tafelen met de vinger Gods werden beschreven. Of dat ik anonieme post ontving met verzen die mijn leven op zijn grondvesten deden daveren? Ik had mijn eigen “Dead Poets Society” gecreëerd rond de bijbel!

Samen met je partner de Bijbel lezen

Tot zover de kinderen. Misschien vroeg u zich al af: waar zit de vader in heel dat verhaal? De vader zit voor de TV, moe van het harde werk en het vele geduld dat hij moet opbrengen voor de andersvaliden die hij dagelijks begeleidt. Er is geen goed moment om hem met de bijbel te bereiken. Er is al meer dan genoeg te doen en het is meer dan druk genoeg met de jengelande kinderen om ons heen.

Ik heb een stukje Johannesevangelie uitgekozen om met mijn man door te nemen. Een week lang probeer ik een gelegenheid te vinden. Het ontbreekt mij aan moed.

Op een bepaald moment vraag ik in mijn dagelijks gebed aan God of Hij een kans wil creëren om toch maar met samen bijbel-lezen te kunnen beginnen. Of hij een elektriciteitspanne veroorzaakt of een engel stuurt, het kan me niet schelen. Als er toch maar een weg is!

In het begin is er niets. Daarna komt de engel. Een vriend van mij vertelt over zijn eigen relatie en weet mij te vertellen dat God door mensen werkt en dat ik zo'n instrument ben in Zijn hand. Ik heb het begrepen. Ik moet het gewoon doen. Op een avond, tussen het journaal en het volgende interessante programma zit zeven minuten reclame. Nadat ik geduldig gewacht heb tot hij zijn sigaret heeft gedooft, lees ik hem de tekst voor die ik na al die weken al bijna van buiten ken. Ik kreeg van mijn man dezelfde reactie als van de muur achter ons. Het was wat ontmoedigend, maar ik hield vol, enkele dagen na elkaar en er kwamen vragen, waar ik zelf eerst een poos moest over nadenken. God had mijn gebed verhoord. Sedertdien lezen we regelmatig (of eigenlijk onregelmatig) een klein stukje uit de bijbel. Het lukt ons niet elke avond, maar af en toe wel en dat is de moeite waard.

Samen met een kleine liturgie

Met het hele gezin doen we ook af en toe een kleine liturgie. We steken een kaarsje aan, we lezen een verhaal uit *"Fünf Minuten mit dem lieben Gott"* en bidden dan samen. Samen, dat was eerst mama, toen mama en de oudste zoon, die dankte voor de kippen en de wormpjes die de kippen konden eten. De jongste zoon aapt alles na, dus toen was het alleen nog papa die niet mee "een gebedje deed", maar aangespoord door de kinderen, deed ook papa mee.

Tijdens vakantiedagen en vrije dagen werken we met een werkboekje van de adventkerk, die verhaaltjes uit het dagelijks leven van kinderen naast die van de bijbel legt. Heel populair zijn de audio-cd's met verhaaltjes en liedjes van Elly en Rikkert, zoals "Opa Knoest en het paasverhaal." Mijn zonen waren er zo enthousiast over, dat ze de juf overtuigden het in de klas op te zetten. En dan zijn er nog de liedjes die we samen leren zingen. "Dank U voor deze nieuwe morgen" en andere kinderliederen.

Het lijkt een hele boterham, maar het neemt nooit langer dan vijf minuten in beslag. Het heeft wel grote gevolgen. Ik heb het gevoel dat mijn relatie met mijn kinderen, zowel als met mijn man veel beter is geworden. Het geheim van de liefde, zo schrijft Johannes in zijn eerste brief, is vrijmoedig (vrij en moedig!) spreken en zonder angst elkaar benaderen. Het geheim van de liefde zit in een intimiteit, waarin alles gezegd kan worden. De

bijbel in je gezin binnenbrengen, is juist zo moeilijk, omdat je een grens van intimiteit overgaat. Maar éénmaal de grens over, kom je in een veilige wereld en dat is eigenlijk waar iedereen wil zijn.

Ds. Katelijne DEPOORTERE,
Antwerpen-Zuid

Foto's cover

Heel wat coverfoto's van de Kerkmozaïek, zoals de prachtige foto van het zomernummer (vogel met berglandschap), zijn genomen door ds. Ernst VEEN van ons redactiecomité. Over (niet langer) verborgen talenten gesproken...

Geloofsopvoeding van kinderen binnen de kerk en binnen het onderwijs

Op 15 oktober a.s. is het precies 30 jaar geleden dat ik mijn eerste les protestantse godsdienst gaf. Ondertussen ben ik fulltime benoemd in het basisonderwijs. Hoe lang ik al 'zondagsschooljuf' ben weet ik niet. Ik denk dat ik dat ondertussen toch ook al meer dan 20 jaar ben.

Persoonlijk vind ik niet dat je een vergelijking kunt maken tussen geloofsopvoeding op school en in de kerk. In de zondagsschool is de beschikbare tijd heel beperkt. Je kunt niet dieper ingaan op een verhaal, ook al omdat de leeftijden van de kinderen vaak ver uit elkaar liggen. Een volgende zondag zijn er andere kinderen, iemand anders heeft de leiding, het rooster voorziet een ander verhaal... Het komt er eigenlijk op neer dat je in de zondagsschool een verhaal vertelt, er even over praat met de kinderen, een lied zingt en voor een leuke verwerking probeert te zorgen.

In het onderwijs hebben we die tijdsdruk en het verschil in leeftijd uiteraard niet. Daar proberen we de leef- en belevingswereld van de kinderen te verweven in onze lessen. De kinderen hun gevoelens, ervaringen, attitudes en waarden... we proberen daar dieper op in te gaan. Als kinderen vragen of problemen hebben worden wij, als godsdienstleerkrachten, vaak een luisterend oor en indien mogelijk een helpende hand. Het feit dat wij hele kleine groepjes in de klas hebben, werkt dat in de hand. In de zondagsschool is die wisselwerking veel en veel kleiner.

Wat wezenlijk veranderd is in de loop der jaren, zowel op school als in de kerk, is mijn manier van werken. Vroeger vertelde je een Bijbelverhaal of je las het voor. De kinderen luisterden passief. Tegenwoordig betrek ik er de kinderen voortdurend bij. Ik werk veel meer interactief. En dat is een noodzaak want kinderen hebben veel meer moeite om zich te concentreren, om 'erbij' te blijven. Dat is althans mijn ervaring. Ik besteed ook vrij veel tijd aan dingen herhalen.

Om een concreet voorbeeld te geven: elk jaar opnieuw moet ik, zowel op school als in de kerk, met hand en

tand uitleggen wat we nu precies vieren met Kerst, dat Pasen veel meer is dan paaseieren rapen... Misschien vergis ik mij maar ik heb de indruk dat dat vroeger anders was.

Zijn de kinderen nu minder gemotiveerd, hebben ze minder interesse? Dat geloof ik niet. Misschien wordt er thuis veel minder aan 'geloofsopvoeding' gedaan? Moeten wij als ouders daar niet eens bij stilstaan? Maar goed, dat is een ander verhaal.

Toen men mij vroeg dit artikel te schrijven kreeg ik een aantal vragen waaronder deze: wat drijft mij? Dat is een moeilijke vraag. Ik ben heel graag met kinderen bezig. Ik ervaar het als een voorrecht dat ik dit werk kan en mag doen. Het is heel boeiend en afwisselend. Ik krijg ook enorm veel terug van de kinderen en hun ouders. Voor mij is het in de eerste plaats belangrijk dat kinderen met een goed gevoel aan hun godsdienstlessen terug denken.

Ik sluit dit artikel graag af met een verhaaltje dat ik ook aan mijn leerlingen vertel:

'Een jongeman had een droom. In die droom kwam hij langs een winkel waar een engel achter de toonbank stond.

"Wat verkoopt u, meneer?" vroeg de jongeman.

De engel antwoordde met een glimlach: "Alles wat je maar wilt."

De jongeman zei: "Dan had ik graag dat er nergens meer oorlog is, dat alle armen het voortaan goed hebben, dat niemand op de hele wereld nog onderdrukt wordt, dat alle werklozen werk hebben, dat..."

"Hola, hola," zei de engel, "je hebt me niet goed begrepen, vrees ik. Wij verkopen hier geen vruchten, alleen zaadjes..."

Karin VERSELE, godsdienstlerares

Het PEGO in de praktijk

Alle scholen, ingericht door onze Vlaamse gemeenten, steden en provincies en de scholen van de Vlaamse Gemeenschap, het Gemeenschapsonderwijs 'GO!' zijn wettelijk verplicht om ook 'protestants-evangelische godsdienst' als keuzevak aan te bieden. Zelfs als er maar voor één leerling PEGO wordt gevraagd, moet de school de 'kerkelijke overheid' vragen om een leerkracht PEGO voor te dragen. Elk jaar merkt de inspectie dat enkele schooldirecties de boot proberen af te houden door te zeggen 'dat er in hun school geen protestants-evangelische godsdienst is'. Dat gebeurt vooral omdat het inrichten van een nieuw levensbeschouwelijk vak gewoonlijk zorgt voor problemen bij het maken van de lesroosters. In dergelijke, gelukkig uitzonderlijke, gevallen doen ouders er goed aan erop te wijzen dat de school wettelijk verplicht is de cursus in te richten en dat ze contact zullen opnemen met de inspectie. Men kan zelfs de folder van het PEGO, die in de kerken verspreid wordt, meenemen om te tonen dat men goed geïnformeerd is.

Voor de Vlaamse Gemeenschap is het 'Comité PEGO' erkend als 'kerkelijke overheid inzake onderwijs-aangelegenheden'. In de praktijk is het de inspecteur-adviseur PEGO, die een leerkracht voordraagt. Bij voorrang dienen leerkrachten aangesteld, die over een 'ver-eist' of een 'voldoende geacht bekwaamheidsbewijs' beschikken. Pas wanneer die niet gevonden worden, mogen anderen als leerkracht PEGO aangesteld worden.

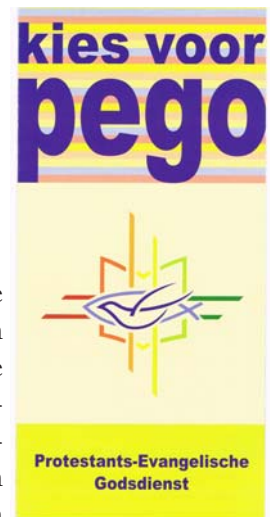
Alle leerkrachten zijn ertoe gehouden de regels van het PEGO te eerbiedigen. Daartoe verbinden ze zich door bij de eerste indiensttreding een 'verbintenisbrief' te ondertekenen. Daarin wordt verwezen naar de Richtlijnen voor het PEGO, die overigens ook op www.pego-site.be geraadpleegd kunnen worden. Daarop kunnen de leerkrachten later ook aangesproken worden. Belangrijk is daarbij dat leerkrachten er rekening mee houden dat er binnen de protestants-evangelische wereld over zeer veel punten zeer uiteenlopende meningen bestaan. Leerkrachten worden geacht verschillende meningen objectief naast elkaar te plaatsen zonder hun eigen mening als de enig ware aan de leerlingen op te dringen. Bovendien zijn het niet de leerlingen, maar hun ouders die de keuze

voor PEGO maken (alleen de achttienjarigen of ouder mogen zelf hun keuze bepalen). In de godsdienstles is men met kennis-overdracht en met geloofs-overdracht bezig, maar leerlingen kunnen niet gedwongen worden

om te geloven. Er moet dus steeds ruimte zijn voor de meningen en overtuigingen van de leerlingen.

Zowel voor het lager als voor de verschillende onderwijsvormen van het secundair onderwijs, zijn er door het Comité PEGO leerplannen vastgesteld. De leerplannen houden rekening met het ontwikkelings-niveau van de leerlingen op een bepaalde leeftijd en zorgen ervoor dat de leerlingen doorheen hun hele school-loopbaan een afgeronde godsdienstige vorming krijgen. Daarbij wordt ook steeds getracht om telkens de link te leggen naar de leef- en ervaringswereld van de leerlingen zodat de leerlingen ervaren dat geloven en de Bijbelse boodschap ook met hun leven te maken hebben. Leerkrachten zijn er in principe toe gehouden de leerplannen te volgen.

Frank ROOZE,
ere-inspecteur PEGO.

Met **vragen en problemen** ivm het PEGO kan men steeds terecht bij de inspecteurs-adviseurs:

Herman Aerts 014 51 80 57
aerts.herman@tele2allin.be

Gottlieb Blokland 02 245 21 70
g.blokland@skynet.be

Dick Wursten 03 216 26 68
contact@wursten.be

Iedere inspecteur-adviseur heeft zijn eigen ambts-gebied, maar zij verwijzen u graag door naar de collega die voor de school van uw kind verantwoordelijk is.

Ook het Bureau PEGO geeft u graag de nodige informatie: 02 511 90 83, pego@arpee.be.

Kan de school helpen bij de opvoeding?

Kort voor de verkiezingen verraste Groen! vriend en vijand met een pleidooi voor een schooldag van acht uur 's morgens tot zes uur 's avonds (= 10 uur). De 'onthaaste schooldag' zou stelden zij voor zou de klassieke lessen afwisselen met sport, cultuur en spel. Bovendien zou zo'n lange rustige schooldag een oplossing zijn voor de opvangproblemen van ouders en doelloos rondhangende kinderen van de straat houden.

Mee eens, geen mening, of niet mee eens

Je hoefde enkel de reactie in de leraarskamer van een doorsneeschool te zien om te beseffen hoe ver *Groen!* van de realiteit van het onderwijs af stond. Het blad *Klasse* (voor ouders) besloot een poll te organiseren rond dit onderwerp. Volkomen betekenisloos zo'n poll, maar het schijnt dat je niet meer meetelt als blad of website als de mensen niet ergens hun mening over kunnen geven. De algemene teneur was: wie kinderen neemt (zo noemt men dat in Vlaanderen, ik ben er nog steeds niet aan gewend: kinderen *neem* je niet, kinderen *krijg* je èn dat maakt een wereld van verschil) moet ook zijn verantwoordelijkheid nemen en kan die niet uitbesteden aan de school.

De opvoeding uitbesteden

Iedereen was het daar eigenlijk mee eens. Eén ding vond ik echter opvallend: bijna alle reacties (ook die in de reeds genoemde leraarskamer) haakten enkel in op het aspect 'kinderopvang' van deze uitbestedingstendens; bijna geen enkele ging in op een veel dieperliggend ideologisch probleem namelijk de algemene maatschappelijke tendens om de opvoedingsverantwoordelijkheid uit handen te geven en over te dragen aan scholen en andere professionals, waarvan dit voorstel van *Groen!* eigenlijk alleen maar een – beetje extreem – voorbeeld was.

Eén van de reacties die dit wel signaleerde, ging als volgt: "Scholen kunnen niet in hun eentje de gigantische taak van het opvoeden van onze kinderen tot een goed einde brengen. Toch lijkt het erop dat vele ouders, en ook *Groen!* dit denken. In een maatschappij waarin de opvoedingsverantwoordelijkheid steeds meer wordt uitbesteed aan scholen en andere professionen is er juist nood aan een tegenstroom. Ouders moeten die verantwoordelijkheid weer naar zich toehalen. Ouders

zouden moeten aangespoord worden om het carrière-matig wat rustiger aan te doen, in plaats van zich verder te proletariseren."

Waarden overdragen, maar welke?

Dat klinkt goed, maar ik stel vast dat veel ouders niet uit gemakzucht deze taak uitbesteden, maar uit verlegenheid. Ze verwachten steeds meer van de school en andere professionals omdat ze het *zelf* niet meer weten. Opvoeden heeft immers te maken met het overdragen van waarden (en natuurlijk ook met normen, maar die vloeien als het goed is voort uit waarden; als dat niet zo is, dan zijn de normen willekeurig en overschrijdt het opvoeden nauwelijks het niveau van 'africhten'). En daar wringt de schoen: welke waarden willen wij onze kinderen eigenlijk bijbrengen. En hoe doe je dat? En als je het niet zelf doet, wat gebeurt er dan?

Ongemerkte waardenoverdracht

Welnu, als we niets doen, dan wordt het wel voor ons gedaan. De samenleving (waar de school deel van uit maakt) heeft namelijk een hele reeks waarden die ze niet hardop uitspreekt, maar die ze veronderstelt. En overal (en dus ook op school) worden die waarden gesuggereerd en aangeleerd. Niet alleen in de reclame, films, muziek. Neen, dat is te gemakkelijk. Waarden worden zonder dat je er erg in hebt, verspreid en gesocialiseerd. En de school doet daar – ook onbewust – aan mee. Geen enkele kennisinhoud is waardenvrij. De selectie van de leerstof (wat we wel en niet onderwijzen) is gebaseerd op voorafgaande waarde-oordelen (tegenwoordig vaak 'nuttigheidscriteria'. De school als *instituut* is trouwens gebouwd op een sokkel van waarden (ingebakken in het reglement, de rituelen, de routines. Hun impliciete waardengehalte kwam plots weer aan de dag rond de hoofddoek). De prestatiemoraal en de

competitiegeest heersten alom.

Wil een school hogere waarden uitdragen of aanleren (respect, naastenliefde, gelijkwaardigheid, eerbied voor het leven..., ik doe maar een greep), dan botst ze al snel op haar eigen grenzen. Waardencommunicatie kan namelijk enkel succesvol zijn als ook in de praktijk van het niet-schoolse leven uit die waarden wordt geleefd, of die waarden worden beleefd, dan wel voorgeleefd. Waarden zijn immers niet los verkrijgbaar en abstract aanleerbaar, maar per definitie contextueel en concreet. Ze zijn gebonden aan tijd, plaats en personen. Om waarden te laten *indalen* in de ziel van onze jongeren, is een lange en volgehouden inspanning nodig.

Vijf basisprincipes van positief opvoeden

1. Ik zal mijn kind zoveel mogelijk wijzen op de dingen die hij/zij goed doet of kan.
2. Ik spreek mijn kind altijd aan op zijn/haar gedrag, niet op zijn/haar persoon.
3. Ik stimuleer mijn kind, maar zal het niet pushen en belasten met hoge verwachtingen.
4. Meningsverschillen over de aanpak bespreek ik met de partner, zonder de kinderen.
5. Ik zal van mijn kind niet eisen, wat ik zelf niet waar maak.

De school en onze waarden

Het bijbrengen van waarden gebeurt dan ook vooral op papier (in beleidsverklaringen en pedagogische projecten), in de praktijk komt een school vaak niet verder dan de (bij die bepaalde waarden horende *normen* op te leggen, desnoods af te dwingen, zonder dat de dragende waarde is ingedaald in de ziel van de jongere. Het resultaat hiervan is net zo averechts als wanneer je iemand met geweld duidelijk maakt dat ie vredelievend moet zijn. Een school zal dan ook nooit veel verder komen dan een verbale overdracht van als betekenisvol beschouwde waarden. Als dit complex van waarden en normen ver verwijderd is van de opvattingen en beleving van de jongeren buiten de school (gezin, straat, vriendenkring, peergroup), dan wordt deze informatie niet

of nauwelijks opgenomen. Dat wil zeggen, dat zelfs als docenten en leerkrachten bereid zijn vorm en inhoud te geven aan de communicatie van waarden en daar zelfs didactisch werkvormen voor zoeken, dan nog kan dit een maat voor niets blijven als aan die laatste voorwaarde niet is voldaan.

Wat wil ik met heel dit verhaal nou eigenlijk zeggen?

Dit: de sleutel tot succes van de communicatie van waarden en de ontwikkeling van het waardenbesef bij onze jongeren, heeft niet de school in handen, nooit, maar ligt altijd buiten de school in de natuurlijk leefomgeving van de jongeren. Zelfs als je dus de beste school kiest, dan nog zal de inspanning van de ouders om de jongeren een leefwereld te bieden waarin die waarden relevant en vanzelfsprekend zijn, de doorslaggevende factor zijn in de opvoeding. De echte leraar is het leven, de ouders zijn en blijven de coach. De school kan enkel assisteren. **Ditzelfde geldt natuurlijk ook voor de geloofsopvoeding. Ook die kun je niet uitbesteden, niet aan de kerk en ook niet aan de school.**

dr. Dick Wursten,
inspecteur PEGO

Over water en de oecumenische zee

Calvijn staat dit jaar in de schijnwerpers. De Belgische Kerk staat nog heel wat te doen om zijn blazoën op te poetsen. In het rooms-katholieke parochieblad *Kerk en Leven* van 10 juni 2009 verscheen een artikel, vol clichés en onjuistheden. “Vooral Nederlanders” vieren bijvoorbeeld de 500ste verjaardag van Johannes Calvijn. Te Genève publiceerde Calvijn in 1536 volgens het parochieblad de eerste versie van zijn *institutes*. Het is de *Institutie* en het was Bazel (bij uitgeverij Platter) en niet Genève. Het parochieblad tekent een Calvijn die burgers aan strenge voorschriften onderwierp. Maar wat als hij zijn geloofsgenoten nu eens opriep tot een christelijke levenswandel? Die liet in die tijd namelijk héél wat te wensen over: de Reformatie kwam er niet toevallig! Na een botsing met het stadsbestuur (Kerk en staat trokken in Genève niet altijd aan hetzelfde koord!) moest Calvijn vluchten. Zijn collega Alexander Viret - en niet het stadsbestuur zoals het parochieblad vermeldt - nodigde hem de tweede keer uit in Genève te verblijven. En de geestelijke leiding lag in handen van ouderlingen, predikanten (en in mindere mate) doctores en diakenen samen, niet alleen van ouderlingen. En dan de clichés: Calvijn was intellectueel en streng, intolerant en gesloten, overtuigend en niet luisterend, genadeloos voor zijn tegenstanders. De op de brandstapel gebrachte unitariër Michaël Servet zijn slachtoffer. Dat Servet in Genève op de vlucht was voor de Spaanse inquisitie die op dat moment zijn pop al had verbrand, schrijft men er voor het gemak niet bij. De RKK had zijn doodvonnis al figuurlijk getekend. Ze hoefde alleen zijn lichaam nog maar te krijgen. Servet had ook in het rooms-katholieke Keulen, Antwerpen of Straatsburg verbrand kunnen worden! Wij verbranden geen ketters meer: Calvijn was uiteraard een mens van zijn tijd. Hij maakte bovendien fouten. Hem echter afschilderen als een soort Stalin van de zestiende eeuw, gaat te ver en is historisch onjuist. We zijn daarom blij hem op hervormingsdag via de uitgifte van een bijzondere Belgische postzegel in ere te herstellen en beseffen dat er nog heel wat water door de oecumenische zee zal vloeien voor we elkaar, zelfs na 500 jaar, écht begrijpen!

dr. Guy LIAGRE

Graag uw aandacht voor

Mutaties

- Ds. Thomasz PIECZKO, van Poolse origine en tot nog toe werkzaam voor de *Eglise Réformée de France*, heeft het beroep uit de gemeente Jemappes aangenomen en begint op 1 juli 2009.
- Ds. Georges QUENON heeft het beroep uit de gemeente Dinant-Morville aangenomen. Hij begint op 1 september 2009.
- Mevr. Elke VAN MALCOT neemt per 1 september 2009 ontslag als missionair werker en als hulp-predikant te Gent. Ze neemt terug haar taak op in het godsdienstonderwijs.

Kerkvisitatie

De synodale raad legde samen met de commissie Ambten de laatste hand aan een document over de kerkvisitatie. Dit zijn de bezoeken ter bemoediging en gesprek die vanuit de districten op regelmatige wijze worden gebracht aan de plaatselijke gemeenten. Dit document zal aan de synodevergadering worden voorgelegd.

Pastor pastorum

De synodale raad en de commissie Ambten hebben zich ook gebogen over de situatie van de pastor pastorum. De pastor pastorum is zoals het woord aangeeft een predikant die instaat voor de pastorale begeleiding van andere predikanten. Alle gemeenten ontvingen een bezinningsdocument. Op basis van de terugkoppeling vanuit de districten zal de werkgroep in 2010 een definitief voorstel aan de synode voorleggen.

Beroepscode

Predikanten hebben geen officiële beroepscode, zoals in veel andere beroepen wel het geval is. Er werd een bezinningsdocument aan de gemeenten voorgelegd, met de bedoeling om na te gaan of zo een beroepscode in de toekomst zou kunnen worden uitgewerkt.

Werkgroep dialoog Christendom-Islam

Wenskaarten einde Ramadan

Het wordt inmiddels een gewoonte. Wenskaarten sturen aan uw moslimse kennissen en vrienden bij de aanvang of het einde van de vastenperiode Ramadan. Of dit een goede gewoonte is? Ik zou daar graag de moslims over horen die ooit zo'n groet ontvingen. Bij afwezigheid daarvan kunnen we slechts de intentie beoordelen van de initiatiefnemers van het verzenden van deze kaarten. In België zijn dat *Kerkwerk Multicultureel Samenleven* en *El Kalima*. Hen kan in ieder geval geen enkele kwade intentie ten laste worden gelegd. Integendeel, zij zijn ervan overtuigd dat een vriendelijk woord en een wederzijdse bemoediging, juist op één van de meest belangrijke momenten in het geloofsleven, de verstandhouding tussen moslims en christenen alleen maar kan bevorderen. Zij stellen voor de wenskaarten aan het einde van de Ramadan te sturen aan vrienden, kennissen, buren, collega's. Dit jaar begint de vasten op 22 augustus en eindigt rond 20 september.

De enige manier om islamfobie tegen te gaan is dat men persoonlijk kennis maakt met moslims en met hun manier van geloven.

In Nederland laaide, zoals ieder jaar, ook nu weer een discussie op over deze ramadanwensen. Angstige mensen zien hierin immers een naïeve handreiking naar wat volgens hen de grootste bedreiging van het Westen aller tijden is: de oprukkende Islam. Professor Henk Vroom, voorzitter van de beraadgroep Interreligieuze Ontmoeting van de Raad van Kerken in Nederland, reageert op deze alarmerende kritiek door te stellen dat je *'de kwade kanten van een andere religie niet mag vergelijken met de goede kanten van je eigen traditie'*. Bovendien erkent hij het recht van moslims om zelf te zeggen welke volgens hen de juiste verstaanswijze is van hun funderende teksten. Net als christenen mogen zij zeggen dat een gewelddadige interpretatie van sommige teksten uit hun heilige Boek een onjuiste lezing is. De vraag of het ook zinvol is om wenskaarten te sturen rond de periode van de Rama-

dan is hiermee nog niet beantwoord. Maar duidelijk is wel dat we af moeten van het steriele hokjesdenken, waarmee we andere mensen ten onrechte betichten van alles wat slecht en lelijk is. Ik zou bovendien niet graag over dezelfde kam geschoren worden als sommige protestantse extremisten in Noord-Ierland. Ik zie dan ook niet in waarom ik alle moslims zou beschouwen als gevaarlijke godsdienstfanatici. De enige manier om islamfobie tegen te gaan is dat men persoonlijk kennis maakt met moslims en met hun manier van geloven.

In de afgelopen jaren heeft de werkgroep Christendom-Islam van de VPKB daarom verschillende cursussen ingericht waar moslimsprekers toelichting gaven over de betekenis en de beleving van hun geloof. Het bleken steeds opbouwende ontmoetingen te zijn. Ook voor dit seizoen kunt u beroep doen op de werkgroep voor het inrichten van dergelijke gespreks- en ontmoetingsavonden. Wilt u beginnen met het sturen van een groet bij het einde van de Ramadan, dan kunt u terecht bij *Kerkwerk Multicultureel Samenleven*.

Namens de werkgroep,
Ds. Judith VAN VOOREN

Voor de **inrichting van een cursus** of gespreksavond, of hulp daarbij:
Ds. J. van Vooren, tel: 02-675.22.51
e-mail: judith_vooren@voo.be

Voor het **bestellen van wenskaarten** aan 0.30 euro/stuk (exclusief verzendkosten):
bestellingen@kms.be (dit e-mail adres is beschermd door spambots, u heeft Javascript nodig om dit onderdeel te kunnen bekijken)
tel. 02-502.11.28 - fax 02-502.81.01

Studiefonds: Ik help een kind

Ik help een kind

De scholen zijn weer begonnen! Onze jongeren hebben weer een nieuwe start gemaakt na een heerlijke lange vakantie! In Rwanda zijn de overgangsexamens pas in december. Daar wordt een nieuwe start gemaakt aan het begin van een nieuw kalenderjaar. We hopen dat we dan evenveel jongeren financieel kunnen steunen als dit jaar. Maar dat hangt van de bijdragen af, die binnenkomen op onze rekening. Als we ons streefbedrag voor 2009 van 38.000 € halen dan moet dat lukken. Immers ruim 300 jongeren rekenen op ons voor financiële steun bij hun middelbare studies. We kunnen hen niet teleurstellen! Een jongere, die door een diaconale werkgroep van de Presbyteriaanse Kerk uitgekozen wordt om door ons Studiefonds gesteund te worden, moeten we gedurende zijn hele middelbare studies kunnen steunen. We kunnen toch niet anders? Daarom doen we hierbij nogmaals een dringende oproep aan onze vaste donateurs en aan ieder, die dit project eenmalig wil steunen, om een bijdrage te storten. In oktober hopen we weer een eindstand door te kunnen geven.

Nieuws uit Rwanda

Van onze contactpersoon in Rwanda, mw. Thérèse Gasenge, kregen we bericht dat vanaf januari 2009 de Engelse taal overal verplicht is. Dat is niet eenvoudig zeker niet in het onderwijs. Tot nu toe werd er in Rwanda het Kinyarwanda gesproken. Heel langzaam begon de Engelse taal belangrijker te worden. Leerkrachten moesten weer naar de universiteit voor Engelse lessen. En het betekent ook een extra belasting voor de jongeren op school.

Postzegelactie

Elk jaar ontvangt het Studiefonds de opbrengst uit de postzegelactie. Gooi dus gebruikte postzegels, postkaarten en enveloppen enz. niet weg. In de meeste kerken staat een doos waar u deze in kunt doen. Is die er niet, vraag dan aan een diaken van uw gemeente of aan uw predikant waar u ze wel kwijt kunt. U kunt ze ook opsturen naar het *Huis van het Protestantisme*,

Brogniezstraat 44, 1070 Brussel. Ze worden dan opgestuurd naar mevr. Lydia Villegas in Antwerpen. Met veel geduld weekt zij de postzegels van de kaarten etc. Zij zorgt er ook voor dat ze verkocht worden. In 2008 werd 900 € uit deze postzegelactie op onze rekening bijgeschreven. Ook van af deze plaats danken we mevrouw Villegas heel hartelijk voor haar enorme inzet.

Een suggestie

Vorig jaar ontvingen we een niet gering bedrag van mensen, die ter gelegenheid van een bijzondere verjaardag een bijdrage voor het Studiefonds "Ik help een kind" vroegen in plaats van een cadeau. Misschien een idee om na te volgen? Alvast hartelijk bedankt voor alle inzet op welke wijze dan ook!

Namens de werkgroep, Greet HESLINGA.

(Vlnr.: Jaap Houtman, Donatien Nzabakurikiza, Guy Liagre)

Uw bijdrage kunt u storten op:

Rek. nr. 125.9302045.30
van Protestantse Solidariteit,
Brogniezstraat 46 B-1070 Brussel.
o.v.v. 'Ik help een kind'
(Fiscaal attest vanaf 30 Euro)
nr. iban: BE 15125930204530
code bic: CPDHBEE71

Contactpersoon:

Jean Lenders
Tel. 03-666.24.99
E-mail: ikhelpeenkind@vpkb.be

Afscheid van drie predikanten

Mevr. ds. Neeltje Reijnders (Tervuren), ds. Iwan de Graaf (Ronse) en ds. Freek-Jan Daane (Horebeke) nemen per 1 september 2009 afscheid van de VPKB en keren terug naar Nederland. Eén van hen, ds. Daane, stuurde de redactie een afscheidswoord.

Wie het kleine niet eert...

Bij het neertypen van deze *elegie* rond het beëindigen van mijn dienstverband binnen de VPKB, moest ik als eerste denken aan één van de beroemdste tekenfilm figuren in Nederland: zijn naam is Calimero; een klein zwart kuikentje met een witte eierdop op zijn kop. De serie die voor het eerst in 1972 op de beeldbuis werd ge-

dropt werd door mij en vele van mijn leeftijdsgenootjes gretig bekeken. Tijdens iedere aflevering belandde het kleintje in de problemen en pesterijen, en beklagde zich dan met de beroemde woorden: *'maar zij zijn groot, en ik ben klein, en da's niet eerlijk!'*

DE VPKB, die ik per 1 september ga verlaten, behoort binnen het Belgische christendom ook niet bepaald tot de giganten en leidt ook wel wat onder een zeker calimero-gehalte: we zijn maar klein, en wat kunnen we nu eigenlijk uitrichten? We zouden zo graag groeien, groot en sterk zijn. We hebben soms maar kleine kracht. 'en da's niet eerlijk!'. Horebeke mag zich al lang getroost weten door de woorden van Jezus, neergepend in Lucas 12 dat, hoe klein je ook bent, je nooit bevreesd hoeft te zijn. Aan de kleinen wordt toch zeker óók Gods Koninkrijk gegeven?! Half september keer ik terug naar mijn *roots*, mijn geboorteplaats, maar tevens de geloofsgemeenschap waarbinnen ik ben gedoopt, opgegroeid, maar die ik 24 jaar geleden heb verruild voor de Gereformeerde Kerken in Nederland. Maar nu, om even in de Calimerobeeldspraak te blijven, terug naar het oude *nest*: De Vrije Evangelische Gemeente in Nijverdal. Een grote gemeente met zo'n 1400 doop- en belijdende leden. Een geloofsgemeenschap die het kuikenstadium al is ontgroeid, hoewel... De Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland zijn in de 19e eeuw ontstaan vanuit de Afscheiding (haar vader) en het Réveil (haar moeder). Ze was wars van vastgelegde geloofsbelijdenissen (alsof

er naast de schat uit de reformatie niet iets nieuw is toe te voegen), en moest niets hebben van staatsbemoeienis of synodale dwang. Haar kerkvorm was en is dan ook congregationalistisch, maar ze uit haar nadrukkelijke verbondenheid met de Reformatie doordat het kinderopende gemeenten zijn en sinds 2007 zijn geassocieerd met de PKN. Opvallend is verder haar sterke openheid naar de samenleving en een daadwerkelijke sociale bewogenheid. Echter: óók de Bond van V.E. Gemeenten is landelijk gezien de Calimero onder de protestantsevangeliëse denominaties. Maar dan?! Wat zou dat?! Wie 't kleine niet eert!

Laten we als VPKB en VEG nooit het woord van de psalmist vergeten: 'al ben ik maar klein, en niet in tel, ik ben Uw regels niet vergeten!' (Psalm 119: 141). Ook al hebben we kleine kracht, zolang wij Gods woorden maar bewaren en zijn Naam niet verloochen (Openb. 3:8/ SV) Zo'n kerk zal wel groeien en springlevend blijven. Erewoord!

In Christus verbonden,
Ds. Frederik-Jan DAANE.

Bij deze wil de redactie van Kerkmozaïek alle drie predikanten danken voor de sporadische medewerking aan ons maandblad d.m.v. een artikel of aankondiging.

De redactie wenst hen Gods zegen over hun volgende levensetappe.

Nieuwe bestaansvoorwaarden voor de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel

Door een nieuwe wet gaat de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel sterk in inkomsten achteruit. Tegelijkertijd tekenen zich nieuwe mogelijkheden voor samenwerking af. Deze dubbele uitdaging nodigt de Faculteit uit, zichzelf 'opnieuw uit te vinden'. De inspanning daarvoor is in volle gang.

In het kader van de nieuwe Vlaamse wetgeving voor het hoger onderwijs geldt per 1 januari 2009 ook een nieuwe financiële regeling voor de Brusselse Faculteit. Formeel betreft het alleen de Nederlandstalige afdeling. De Franstalige afdeling valt onder de Franse Gemeenschap in België, waar (voorlopig) niets verandert. De twee afdelingen zijn echter onafscheidelijk verbonden. Daarom geldt de nieuwe regeling beide afdelingen evenzeer en zal hen zelfs dwingen tot nauwere samenwerking.

Voorheen kreeg de Faculteit een vaste dotatie ongeacht het aantal studenten. Thans geldt overal in Vlaanderen, en ook voor de Faculteit, het principe van een standaardbedrag per voltijdse student. Deze regel moet kleinere instellingen voor hoger onderwijs dwingen tot samenwerking en samenvoeging of opheffing. Het is voor de FPG een felle breuk met het verleden, die zij niet zonder slag of stoot zal aanvaarden. Zij wordt er anderszins ook door gedwongen, intensievere samenwerkingsverbanden te vinden.

Via uitwisseling van onderwijs in de bacheloropleiding werkt de Franstalige afdeling sinds 2006 intensief samen met de *Université Libre de Bruxelles*. Voor enkele vakken geldt dit vanaf 2005 ook voor de Nederlandstalige afdeling en de Vrije Universiteit Brussel, en deze uitwisseling wordt momenteel uitgebreid. Van haar kant zoekt ook de VUB zelf samenwerking met de ULB, eveneens gedwongen door de nieuwe regeling. Zo wordt er gesproken van een overkoepelende onderwijsstructuur waarin een deel van het onderwijs in het Engels gegeven wordt, met name in de masteropleiding.

Het is een snel veranderende constellatie, waarin voor de FPG nieuwe kansen zijn weggelegd. Haar voortbestaan op langere termijn krijgt zij niet cadeau. Vast staat wel dat het een voortbestaan onder nieuwe voorwaar-

den zal zijn, minder onafhankelijk, nauw samenwerkend met andere instellingen en met 'andersdenkende' wetenschappers. Dit heeft ook nieuwe voordelen voor de studenten, doordat zij intensieve interactie krijgen met studenten van andere instellingen.

De FPG ziet de situatie als een uitdaging, zich in groter verband en op nieuwe wijze te concentreren op haar opdracht: universitair onderwijs op basis van vrij wetenschappelijk onderzoek en gemotiveerd door een uitgesproken betrokkenheid op het evangelie. Daarbij blijft de opleiding van predikanten voor hun werk in de VPKB een van de eerste taken.

Inmiddels staat het onderwijsprogramma 2009-2010 in de startblokken: de studiegidsen zijn op de website te raadplegen en te downloaden. Wilt u theologie of godsdienstwetenschap studeren aan een kleine, dynamische faculteit met een open instelling en veel aandacht voor de studenten? Wilt u meer weten over deeltijdstudie? Wilt u instromen van elders? Dat kan allemaal. Vanaf 17 augustus is de administratie weer open voor nieuwe inschrijvingen, bel mevr. Anne Joué voor een afspraak.

Informatie

- op de website www.protestafac.ac.be;
- bij de decaan, prof. Peter Tomson (02/527.03.08 of +31/878.767.957, pjtomson@protestatac.ac.be);
- bij de secretaresse, mevr. Anne Joué (02/735.67.46, info@protestafac.ac.be).

Calvijn en de Reformatie in Limburg

16 september, 30 september en 6 oktober

Het is dit jaar 500 jaar geleden dat de grote Reformator Calvijn werd geboren. In verband hiermee worden dit jaar overal in Europa en ook in België bijeenkomsten, herdenkingen en informatieve ontmoetingen georganiseerd. Ook in de Protestantse Kerk in Hasselt willen we dit feit niet ongemerkt voorbij laten gaan. Vandaar dat we u willen uitnodigen voor een reeks van drie uiteenlopende avonden en het bezichtigen van de tentoonstelling over Calvijn

die in die periode in onze kerk aan de Kuringersteenweg 81 in Hasselt zal uitgesteld zijn.

Woensdagavond 16 september, 19.30u.

VPKB Hasselt

Dr. Guy Liagre, Synodevoorzitter VPKB, heeft een wetenschappelijk artikel geschreven over 'De Reformatie in Limburg' tot en met de oprichting/stichting van onze Protestantse Kerk in Hasselt door ds. Clément Bruggeman. Hij zal hierover een inleiding houden. Daarna: Officiële opening van de tentoonstelling over Calvijn, met een hapje en een drankje. U bent hiervoor van harte uitgenodigd.

Woensdagavond, 30 september, 19.30u.

VPKB Hasselt: 'De betekenis van Calvijn en de Reformatie'.

Nader ingaan op en rondgang langs de tentoonstelling over Calvijn. Deze tweede avond is een algemene avond over de betekenis van Calvijn en de Reformatie als 'moment in de tijd' en als 'beweging'. Gesprek over en antwoord op vragen als: hoe zit het in de protes-

tantse kerk met heiligen, het celibaat, Maria, enz.? Wat betekent bijvoorbeeld 'biecht' vandaag? Wat was/ is het verschil tussen protestantisme en katholicisme? Waarom? We willen elkaars achtergronden gebruiken en terug vruchtbaar maken en samen teruggaan naar de bron.

Deze avond wordt ingeleid door ds. Henk van Andel uit Ieper en (be)geleid door ds. Lianne de Oude.

Woensdagavond, 6 oktober, 19.30u.

'Calvijn en ik'

Wat betekent Calvijn nog voor ons vandaag de dag? Samen kijken naar de DVD 'Calvijn en ik', een informatieve en creatieve film, gemaakt door ds. Katelijne Depoortere uit Antwerpen, samen met jongeren en jongvolwassenen uit haar gemeente. Gesprek over accenten in het protestantisme toen en nu. Deze avond wordt geleid en begeleid door ds. Lianne de Oude.

Deze reeks avonden wordt georganiseerd i.s.m. de v.z.w. Motief.

Vlaamse Vredesweek

25 september - 4 oktober 2009

In de dreiging van de ramp, die de klimaatsverandering met zich meebrengt, zit ook een ongelooflijke kans verscholen: het biedt een ongekende opportuniteit voor vredesopbouw.

Zowel lokaal, nationaal als internationaal worden we uitgedaagd tot hernieuwde solidariteit. Vanuit verschillende perspectieven zoals duurzaamheid, ecologie, armoedebestrijding, gender en vrede zijn we meer dan ooit verplicht samen naar oplossingen te zoeken, onze uitstoot te verminderen en waar nodig hulp te bieden zodat bedreigde bevolkingsgroepen zich tijdig weerbaar kunnen maken tegen de gevolgen van de klimaatsopwarming.

Gedurende de Vlaamse Vredesweek willen de verschillende partners daarom eveneens kracht bijzetten aan een klimaat van vrede. Opnieuw zullen ze dit doen via sensibiliserende acties, de publicatie van educatieve materialen en politiek lobbywerk.

Gedurende de Vlaamse Vredesweek willen de verschillende partners daarom eveneens kracht bijzetten aan een klimaat van vrede. Opnieuw zullen ze dit doen via sensibiliserende acties, de publicatie van educatieve materialen en politiek lobbywerk.

Meer info: www.vredesweek.be

vlaamse vredesweek 25 september - 4 oktober 2009
Werken aan het klimaat, voor vrede

Huis van het Protestantisme

Brogniezstraat 44 - 1070 Brussel

Sedert 1 juli zijn de diensten van de VPKB gevestigd in het gebouw dat u hiernaast ziet. Het was hard labeur om gedurende de eerste weken van juli tijdens een hittegolf alle dozen uit te pakken, maar... het is gelukt en zonder kleerscheuren. Bij deze een pluim voor de werkgroep die de inrichting van het gebouw en de verhuis heeft voorbereid.

In het achtergebouw bevinden zich o.a. de vzw's Protestantse Solidariteit en SIREAS. In het voorgebouw zijn de overige diensten ondergebracht. Kom gerust een kijkje nemen op de algemene Open-deurdag, 31 oktober 2009. Opdat we ongeveer een idee zouden hebben van het aantal personen, dat op bezoek wil komen, kunt u zich opgeven op volgend adres : uniprobelskynet.be

Hieronder en hiernaast enkele indrukken van de verhuis zelf

Yann GABEL
van SPJ aan het
werk in de kelder

Enkele van de
ontelbare dozen
van het PEGO-
bureau

Overzicht van de verschillende diensten per verdieping met het telefoonnummer en e-mailadres

Voorgebouw

Verdieping 4

Financiën	Yvon BROHEZ	02/510.61.76	ybrohez@skynet.be
Alg. boekhouding	Nadine BOUILLON	02/510.61.75	nbouillon@skynet.be
Godsdienstonderwijs	Christine VAN BELLE	02/511.90.83	pgo-erp@skynet.be
SPEP	Vincent DUBOIS	02/510.61.63	sepe.epub@skynet.be

Verdieping 3

Voorzitter	Guy LIAGRE	02/511.44.71	synodevoorzitter@vpkb.be
Secretariaat	Bea BAETENS	02/511.44.71	bea.smetryns@skynet.be
Administratie	Joseph VANGANSBEKE	02/510.61.79	uniprob@skynet.be
Media / F	Dorothee BOUILLON	02/510.61.66	belpro@epub.be
Media / NL	Edwin DELEN	wordt later meegedeeld	

Verdieping 2

SPJ (Jeugd / F)	Yann GABEL	02/510.61.61	spjad@skynet.be
EYCE	Kristine JANSONI	02/510.61.71	general.secretary@eyce.org

Verdieping 1

APRT	Robert HOSTETTER	02/510.61.69	hostetter@swing.be
ARPEE		02/510.61.98	info@arpee.be

Voor vergaderingen bent u welkom op maandag en donderdag tot 22.00u., op dinsdag en woensdag tot 19.00u. en op vrijdag tot 18.00u.

Achtergebouw

Protestantse Solidariteit	02/510.61.80	info@solidariteprotestante.be
---------------------------	--------------	-------------------------------

Predikantendossiers

Vroegere papierzaal

Jeugd: crisis en kansen - Vlaamse Diaconale Dag 2009

17 oktober 2009

De positie van de jongeren in de huidige maatschappelijke crisis en hun toekomstperspectief.

Dit jaar zal de jaarlijkse Vlaamse Diaconale Dag in het teken van de jongeren staan. In tijden van crisis zijn zij een extra kwetsbare partij. Wat kunnen wij als protestantse gemeenten voor hen betekenen? Dat is een vraag die centraal zal staan op de dag. En dat doen wij in de vorm van lezingen, een forumdiscussie en interactieve vormen waarin wij zelf onze plaats in en visie voor het geheel kunnen (her)ontdekken. Kortom, een dag voor hoofd, hart en handen.

Wij zullen echter niet alleen praten over jongeren (dat is de valkuil waar wij zo vaak in lopen) maar wij zullen ze op de dag ook zelf aan het woord laten. Gaat de jeugd u aan het hart, dan bent u van harte uitgenodigd om deze dag met ons mee te maken. Nu meer dan ooit heeft de jeugd onze steun en begrip nodig.

Aan deze dag zullen o.a. meewerken: Protestantse Kerk Brussel, Protestants Sociaal Centrum Brussel en enkele jongerenorganisaties.

Datum: zaterdag 17 oktober 2009

Plaats: Protestantse Kerk Brussel, Nieuwe Graanmarkt 8 Brussel

Tijd: 9.30 - 16.30 uur

Nieuwe Nederlands- talige woordvoerder

Als opvolger voor ds. Ruud FOPEN heeft de synodale raad ds. Edwin DELEN benoemd voor de functie van Nederlandstalig woordvoerder van de VPKB. Hij neemt deze taak op per 1 september 2009.

Zijn adres :

Ds. Edwin DELEN

Brusselsesteenweg 17

1860 Meise

edwin.delen@telenet.be

Bevestiging ds. Marc DANDOY

De gemeente Ath is verheugd u te mogen uitnodigen op de bevestigingsdienst van ds. Marc DANDOY op zondag 8 november 2009 om 15.00u. in het *Espace Intergénérationnel, rue Defacqz 7800 - Ath*

Intranet

De synodale raad onderzoekt momenteel de mogelijkheden voor het opzetten van een intranet-systeem. Dit systeem zou ons moeten toelaten om de interne communicatie te optimaliseren. Via intranet kunnen alle documenten en informatiestromen worden gekanaliseerd, waarbij enkel bepaalde personen of groepen via het internet bepaalde documenten kunnen opvragen.

Groep fundraising

De synodale raad is nog op zoek naar één persoon met de nodige professionele ervaring, die zich zou willen inzetten in een denktank over het opzetten van mogelijke fundraisingacties voor de nationale Kerk. Wie hiervoor belangstelling heeft, of iemand kent die zich hiervoor zou willen inzetten, neme het beste contact met het

Huis van het Protestantisme : uniprobek@skynet.be of tel. 02/511.44.71

Oikocredit in Brugge

Zondag, 4 oktober 2009

15.00 u Oecumenische gebedsviering rond Oikocredit, met o.m. een getuigenis uit Afrika (projectpartner Oikocredit)
locatie: Sint-Salvatorskathedraal
in samenwerking met Bisdóm Brugge, Diocesane Commissie Oecumene en de Verenigde Protestantse Kerk in België

17.00 u DEBAT
"Empowering of women... kracht van Afrika"
moderator: **Liesbet Walckiers** (ex-VRT journaliste)
panelleden: Barbara Marcussen (Oikocredit - Afrika),
Karin Debroey (ACV - verantwoordelijke Afrika)
Bernadette Zubatse (directrice KBA vzw)

deelname gratis - simultane vertaling NL / FR
locatie: Conferentiezaal in Stadhuis (Burg 12)

Aansluitend receptie aangeboden door stad Brugge.

19.30 u "Good news from Africa"
met **Jean Bosco Safari** en Chris Joris
locatie: toneelzaal De Biekorf (Kuipersstraat 3)
inkom: 10 € (ter plaatse 12.50 € -
aandeelhouders Oikocredit-be 8 €)

'Good news from Africa' belicht alle positieve elementen die Afrika rijk is; zoals de hechte familiebanden, het respect voor de dorpsoudsten, het belang en het respect voor de rivier, de éénheid met de natuur...en bron van alle ritmische muziek. Het is zowel een vreugdevol als een ontroerend programma waarbij Afrika vanuit een hoopgevende en blijde hoek wordt belicht zonder daarbij haar noden uit het oog te verliezen. Het wordt een muzikale reis doorheen etnische muziekculturen met intimistische soundscapes en extatische klankexplosies.

Een organisatie van OIKOCREDIT- be vzw

in samenwerking met : Oxfam-Wereldwinkels Brugge, Broederlijk Delen West-Vlaanderen, Noord-Zuiddienst Brugge en VPKB.

400 jaar Baptisme

Wereldwijd zijn er circa 47 miljoen baptisten, verspreid over meer dan 200 landen. In België zijn er zo'n 30-tal baptistengemeenten. Op Europees vlak heeft de European Baptist Federation de coördinatie in handen van een aantal belangrijke federaties, die reeds lang op het Europese vasteland actief zijn. Maar wie zijn ze en wat geloven ze? Gaat het om een 'Kerk' of een 'beweging'? En, waar ligt precies hun oorsprong? Dr. Guy LLAGRE schetst naar aanleiding van 400 jaar Baptisme in hoofdlijnen enkele ontwikkelingen.

Olof H. de Vries

Gelovig gedoopt

400 jaar baptisme
150 jaar in Nederland

Kerk of beweging?

In de loop van de geschiedenis bewoog het baptisme, als de klepel aan een klok, heen en weer tussen 'beweging' en 'Kerk'. Vooral de dooppraktijk kreeg bij aanvang aandacht. Minder opvallend is de invloed die van de baptistische beweging is uitgegaan. Wie kent bijvoorbeeld niet het boekje van de Engelse ketellapper John Bunjan: *Christenreis naar de eenwigheid*? Vincent van Gogh liet er zich in zijn jeugdjaren door

inspireren en ook de voormalige Amerikaanse president Jimmy Carter (een overtuigd Baptist) las het. En wie herinnert zich niet de Amerikaanse baptist Billy Graham, die in de zeventiger jaren volle stadions trok? Of het optreden van Martin Luther King, die in de zestiger en zeventiger jaren van de vorige eeuw zijn droom ("ooit zullen mijn kinderen aanzitten aan tafel met blanke kinderen") aan de wereld bekend maakte? Misschien minder vermaard, maar niet minder belangrijk, is de Engelse baptist William Carrey (1761-1834), algemeen erkend als 'vader van de moderne zendingsbeweging'. Kortom: het baptisme is genoemd naar de doop, maar het gaat om de gemeenschap van gelovigen. Geloof, dan wel als iets persoonlijks, dat vrijheid geeft en gemeenschap (in de baptistische traditie: de gemeenschap van belijdende gelovigen) sticht. Het baptisme, een 'kerk' of een 'beweging'? Het hangt er maar van af waar men zich bevindt en in welke periode van de geschiedenis. Wat in het Verenigd Koninkrijk een heuse Kerk is, krijgt in Oost-

Europa het karakter van beweging. En wat in Europa een goed gestructureerde gemeenschap is (baptisten leggen de volle nadruk op het belang van de lokale gemeenschap) is in Afrika een charismatische beweging.

Oorsprong

De wordingsgeschiedenis van het baptisme valt te situeren binnen de context van de Engelse kerk-reformatie. Tegenover een kerk, waarin lidmaatschap primeerde op geloof (belangrijk was lid te zijn, niet wat men geloofde), plaatsten de vroegste baptisten een gemeente van op belijdenis van geloof gedoopten (belangrijk was niet lid te zijn, maar wat men geloofde). Gemeentevorming was voor hen een zaak van 'gewone gelovigen'. De doop stond hierbij van bij aanvang als het begin van de navolging voorop. Naarmate de tijd verstreek, zouden de baptisten een historische dynamiek ontwikkelen, die de politieke geschiedenis van Engeland diep tekende. Om te beginnen door hun pleidooi (Hendrik VIII had de macht van de kerk naar zich toegetrokken) voor de scheiding van Kerk en Staat. Maar ook door hun strijd voor democratie in de periode 1640-1660. Zo kwamen ze als minderheidsgroep in een situatie tussen vervolging en tolerantie (1660-1688) terecht. Eenmaal in Amerika, kreeg het baptisme steeds meer de kenmerken van een opwekkingsbeweging. Goddelijke verkiezing en menselijke verantwoordelijkheid waren geen tegenstellingen, maar vulden elkaar aan. Die boodschap sloeg op het nieuwe continent zodanig in, dat het aantal baptisten tussen 1791 en 1813 in de Verenigde Staten groeide van 64.000 naar 198.000 !

België, Nederland

Vooraf in Amerikaanse vorm hertekende het baptisme de religieuze kaart van Europa. Zaken als de scheiding tussen Kerk en Staat en het warme persoonlijke geloofsleven, sloten aan bij de religieuze behoeften in de 19de eeuw. De verhouding tussen de zelfstandigheid en verbondenheid van plaatselijke gemeenten (nadruk op lokale autonomie, maar in gemeenschap met anderen), was een ander punt van aantrekking.

In België maakte de Unie van Baptisten een belangrijke evolutie mee. Ingeplant bij aanvang van de twintigste eeuw evolueerden de baptistenkerken van een handje vol gemeenten, naar een Unie met 32 plaatselijke gemeenschappen. Wat niet betekent dat allen noodzakelijk op dezelfde lijn zitten, want ook binnen de baptistische familie heerst eenheid in verscheidenheid. Baptististen opereren soms ook naast elkaar en het onderscheid tussen Amerikaanse 'southern baptists' en Europese baptisten blijft groot. Maar misschien heeft dit veeleer te maken met culturele dan met theologische inzichten? Eén ding hebben alle baptisten echter gemeen: ze zijn 'gelovig gedoopt'. In dat opzicht blijft de baptistengemeente een écht bijbels alternatief voor de traditionele Kerk. Die mag zich in het Calvinjaar ook mee verheugen in 400 jaar baptisme. Het werd in Amsterdam afgelopen zomer met grote luister en onder massale aanwezigheid gevierd.

Meer weten ?

Olaf H. de Vries, *Gelovig gedoopt - 400 jaar baptisme 150 jaar in Nederland*, Kok Kampen, 2009 - 21,50 €

*Theologie studeren in
Brussel: uniek
uitdagend*

Informatie

- op de website www.protestafac.ac.be;
- bij de decaan, prof. Peter Tomson (02/527.03.08 of +31/878.767.957, pjtomson@protestatac.ac.be);
- bij de secretaresse, mevr. Anne Joué (02/735.67.46, info@protestafac.ac.be).

Behouden of vernieuwen?

50 jaar CEK - De Conferentie van Europese Kerken op een tweesprong

De assemblee van de Conferentie van Europese Kerken (CEK), die van 15 tot 21 juli plaatsvond te Lyon met als thema "Called to One Hope in Christ", is afgelopen. 126 orthodoxe, protestantse, anglicaanse en oud-katholieke kerken en 43 met de CEK geassocieerde organisaties, waren er vertegenwoordigd. De zesjaarlijkse assemblee was zoals altijd groots van opzet. Voor de minoritaire Franse kerken (de Rooms-katholieke Kerk maakt geen deel uit van de CEK) een pluim op de hoed: de organisatie kende enkele – vooral budgettaire – minpunten, maar de gastgevende kerken gaven om de honderden aanwezigen gastvrij te ontvangen het beste van zichzelf. Namens de Verenigde Protestantse Kerk in België was onze synodevoorzitter dr. Guy Liagre aanwezig. Hij geeft enkele impressies.

Achtergrond van de CEK

Opgericht in 1959, begon de CEK als teken van hoop in een periode van koude oorlog. De kerken in Oost- en West-Europa waren door een 'ijzeren gordijn' van el-

kaar gescheiden. Ze voelden precies vijftig jaar geleden de noodzaak om op het verdeelde continent bruggen van verstandhouding te bouwen. Onder tussen kreeg Europa een nieuw gezicht, maar de hoop bleef om in een verdeelde wereld kerken met elkaar in gesprek te brengen. Vandaar ook het thema van deze feestelijke jubileumassemblee (het was dit jaar de 50ste verjaardag!): 'Called to One Hope in Christ'. Verwees het thema enerzijds naar het heden, anderzijds bleef ook het verleden als bron van de hoop in het blikveld. En tenslotte was er - steeds vanuit Christus - ook een blik naar de toekomst.

Een kritische evaluatie

Na vijftig jaar de balans opmaken is geen makkelijke opdracht. Samengevat kan men echter stellen dat de CEK, met hoogten en laagten en inspelend op de noden van de tijd, aan de Europese kerken steeds zichtbare presentie probeerde te geven. Wat

betekent het echter om christen te zijn in Europa anno 2009? En wat zal het betekenen in 2020? Onvermijdelijk ging in de assemblee veel tijd naar discussies over de eigen organisatie. Met name de Duitse kerken (EKD) namen hierin (spijtig genoeg gezien de autoritaire en niet tot dialoog bereide wijze waarop ze dat deden, zeer tot ongenoegen van een groot aantal protestantse zusterkerken) op zeer directe wijze het voortouw. De Duitse delegatie drong vooral aan op een doorzichtige en betere juridische structuur. De inhoudelijke discussie over het waarom, waartoe en hoe, sneeuwde hierdoor de eerste dagen van de (drietalige) assemblee onder in een veelheid aan amendementen, discussies en lobby's. Pas de laatste twee dagen kwam de inhoudelijke discussie écht los. Het ging dan over punten als: tot nu toe nam de CEK heel veel en soms zeer uiteenlopende thema's mee in de boodschappentas, maar moet dit zo blijven? Dienen bepaalde onderdelen van het werk (de CEK heeft een staf met tientallen voltijds betaalde krachten verdeeld over Genève, Straatsburg en Brussel) niet in elkaar te schuiven? Kan de CEK gezien de terugval van de door de kerken gegenereerde inkomsten zo wel blijven doorgaan? Dienen er na vijftig jaar geen nieuwe vormen van samenwerking te worden ontwikkeld?

Meer vragen dan antwoorden, waarbij een aparte commissie werd verkozen om het thema van de structurele veranderingen uit te diepen. Ze dient

tegen de extra vergadering die over drie jaar moet plaatsvinden, met concrete voorstellen te komen.

KEK en CCME

Een eerste concreet gebaar van verandering komt er alvast door de officiële integratie van de Conferentie van Europese kerken met de in Brussel gevestigde *Commissie voor Migranten in Europa* (CCME). De vragen van migranten en de plaats die Europa ze dient te geven in het sociale netwerk, vormen het hart van de preoccupaties van deze commissie. Vreemdelingen zijn in Europa immers al lang geen exotisch verschijnsel meer. Ze bevolken onze kerken, richten zelf nieuwe kerken op en hebben hun plaats in onze multiculturele en multi-etnische samenleving. Hoe kunnen mensen die reeds lang in een Europees land verblijven echter een legale status verwerven? Hoe gaan kerken om met de balansverschuiving tussen meerderheids- en minderheidsgroepen? Hoe geven lokale kerken kleur en vorm aan een gemeente die steeds meer uit mensen van verschillende achtergrond is samengesteld? Hoe kijken kerken in dat verband aan tegen godsdienstvrijheid en mensenrechten? Welke angsten en verwachtingen roepen terrorisme en globalisering op bij kerkmensen? En hoe zit het in een Europa waarin vrij personen- en goederenverkeer een verworven recht is, met het recht op arbeid? Aan veel van deze kwesties liggen ook andere vragen ten grondslag en die vormen het werk van een andere commissie: Kerk en Samenleving.

Kerk en samenleving en kerken in dialoog

De commissie Kerk en Samenleving is vooral actief op het vlak van de Europese regelgeving. Ze volgt de ontwikkelingen in Europa (en buiten de EU, want niet alle lidkerken behoren ook tot lidstaten van de EU) op de voet en probeert waar mogelijk (via lobbyen) vanuit het Evangelie op Europees vlak sociale en christelijke impulsen te geven. De commissie ondersteunt onder andere projecten rond landbouw en opvoeding en werkt vanuit de Jozef-II-sstraat in Brussel ook aan meer algemene thema's zoals de bio-ethiek en de plaats van kerken en religies in Europa. Een derde en veel kleine commissie (4 voltijdse krachten) enga-

geert zich voor de interreligieuze en interkerkelijke dialoog. Bilaterale (tussen kerken onderling) en multilaterale (tussen meerdere kerkelijke en niet-kerkelijke partners) dialogen kwamen de afgelopen jaren, in een stroomversnelling terecht. Dit hangt mede samen met het gewijzigde religieuze landschap. De commissie reikt regelmatig bezinningsmateriaal aan, dat lidkerken in principe moet helpen om ook lokaal de dialoog te voeren.

Nieuwe uitdagingen

Welke zijn voor de komende tijd de nieuwe uitdagingen? Om te beginnen de fundamentele verschuivingen in het religieuze landschap. De voormalige meerderheidskerken zijn (bijvoorbeeld tegenover het opkomende pentecostalisme) minderheidskerken geworden. Pinksterkerken en vrije gemeenten groeien als paddenstoelen en hun massale aanwezigheid roept nieuwe vragen op. Hoe gaan we daar als 'gevestigde' kerken mee om? Hoe zal CEK de overgang naar die nieuwe situatie maken?

Tijdens de slotviering stak de patriarch van Constantinopel (de hoogste geestelijke autoriteit van de orthodoxie) de figuurlijke hand uit naar de Rooms-katholieke Kerk. Ligt daar in de komende jaren echter wel het zwaartepunt? Is het oecumenisch gesprek met de nieuwe religieuze groepen en migrantenkerken niet veel belangrijker? Dienen kerken ook de strijd voor gelijke rechten voor mannen en vrouwen niet prioritair te behandelen? Kortom: vragen genoeg voor de toekomst. Na 50 jaar CEK weten we precies waar we staan. De vraag waar we heengaan is echter de grote vraag. Het enige dat we zeker weten is dat we als kerken zelf de handen uit de mouwen zullen moeten steken. En dat we samen zijn geroepen te leven en te handelen vanuit die ene gedeelde hoop in Jezus Christus.

dr. Guy LIAGRE,
voorzitter synodale raad.

Protestantse Radio- & TV-uitzendingen

Programma-informatie september 2009

Radio:

VRT/Radio 1

op woensdag omstreeks 20.03u.

Productie Frank MARIVOET

09 september Mens voor de mensen zijn :
Leven of geleefd worden

23 september De Bijbel :
Een bibliotheek

Contact: Frank Marivoet, C. Meunierstraat 85/0002,
3000 Leuven

Web-Site: <http://www.vpkb.be/pro>

Kerken in België

Bent u met vakantie of op weekend in België en wenst u graag een kerkdienst bij te wonen,

surf dan naar onze website www.arpee.be waar u onder het kopje "Adressen" voor "Kerken" kiest. Er zijn verscheidene zoekmogelijkheden : per provincie, per taal, per denominatie, per postnummer of op naam van de kerk. U vindt er ook een lijst van alle kerken in België, die behoren tot de Administratie Raad voor de Protestants-Evangelische Eredienst.

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Guy Liagre

Redactieteam

Judith van Vooren

Bea Smetryns-Baetens

Ernst Veen

Dick Wursten

Redactieadres:

Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel

tel.: +32-(0)2-511 44 71

fax.: +32-(0)2-511 28 90

E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Web-site Internet:

<http://www.protestanet.be/VPKB>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement: 15,00 euro
- Groepsabonnement: 12,50 euro (vanaf minimum 5 exemplaren naar éénzelfde adres)
- Steunabonnement: 20,00 euro

Storten

kan op rekeningnummer 068-0715800-64 van de Verenigde Protestantse Kerk in België,

Marsveldstraat 5, 1050 Brussel.

IBAN BE29 0680 7158 0064

BIC GKCCBEBB

De redactie behoudt zich het recht voor om bepaalde artikelen niet te publiceren, indien nodig in te korten en/of redactioneel te bewerken. Zij is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen en slechts ten dele voor de stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet behorend tot de VPKB, die artikelen uit het maandblad Kerkmozaïek geheel of gedeeltelijk wensen over te nemen of te bewerken, dienen dit schriftelijk aan te vragen op het redactieadres.

Sluitingsdatum volgende

Kerkmozaïek : 16 september 2009